

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

7
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

7491
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 406 sahifa, 30-iyul, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'ZR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari
Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Resp. Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'ZR Tabiat resurslari vazirligi,
O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli
qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Green Economy Transition Strategy for Uzbekistan	6
Raekwon Chung , Chairman, Supervisory Committee for New Climate Innovation Center at TSUE	
Jahon Savdo Tashkilotiga a'zolikning dolzarb masalalari.....	8
Nodira Shotursunova , Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
"Yashil iqtisodiyot" dan "yashil taraqqiyot" sari.....	12
Shoyqulov Baxtiyor Bakirovich , t.f.n., dotsent	
Tadbirkorlik faoliyatida yuzaga keladigan risklarni sug'urtalashning mohiyati va xususiyatlari.....	16
Egamov Zoxid Baxtiyarovich , bosh mutaxassisi	
Unleashing the Potential of Human Capital for Green Development: Bridging the Gap between Environmental Sustainability and Skill Development.....	26
Muratova Muzayana , Teacher	
Анализ состояния применения механизма инновационного управления инфраструктурами нефтегазовых предприятиях в условиях глобальной потепление земли.....	34
Кучаров Абдор Сабирижанович , профессор; Динара Нурмамад кизи Ишманова , доцент; Тю Константин Геннадьевич , соискатель	
Enhancing Methodology for Developing Professional and Communicative Skills of Future Economists in the Context of Teaching English and Green Economy	39
Nargiza Samandarova Muxammadovna , Teacher	
The Role of Higher Education in Shaping a Sustainable Green Economy.....	47
Ikromov Sayidolim , Teacher	
O'zbekistonda yashil turizmni rivojlantirish istiqbollari.....	54
Rasulova Nigora Yusupovna , kafedra assistenti	
Qishloq hududlarini rivojlantirishda agroturizmning ahamiyati	58
Jontemirova Iroda Ikrom qizi , talaba	
Iqtisodiy rivojlanish yo'lida "Yashil iqtisodiyot" ning o'rni.....	61
Hamroyeva Sevinchbonu Hamroyevna , talaba	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyot va yashil byudjetlashtirish tizimiga o'tishning ahamiyati.....	64
Raxmanov M. A. , tayanch doktorant	
Sustainable Globalization: Nurturing a Green Economy in Higher Education.....	68
Tukhtaeva Shakhnoza , Teacher	
Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarishni investitsiyalar yordamida oshirish xususiyatlari.....	75
Bauyetdinov Majit Janizagovich , kafedra dotsenti; Djumaniyazov Ubbiniyaz Ismayl uli , tayanch doktoranti	
Qishloq xo'jaligi nisbiy samaradorligini baholash.....	79
Berkinov Bozorboy , iqtisodiyot fanlari doktori, professor; Qulmatova Sayyora Safarovna , PhD; Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchisi	
O'zbekiston Respublikasidagi yirik tijorat banklari kreditlash amaliyotining ekonometrik tahlil va natijalari	86
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich , mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonda eksportni kreditlash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari.....	97
G'aniyev Shaxriddin Abduvoxidovich , i. f. d., professor; Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , i. f. d. (PhD)	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	102
Raxmanov Mexridin Sindarovich , kafedra dotsent v. b.	
Banklarda moliyaviy resurslarni boshqarishning ayrim rivojlangan mamlakatlar tajribasi.....	106
Ortiqov Uyg'un Davlatovich , kafedra dotsenti, i.f.n.	
Зарубежный опыт в области цифровизации цепочки поставок продуктов питания	115
Марданова Барно Асатуллоевна , докторант	
Environmental culture and building the ecosystem performance: An empirical analysis from Uzbekistan.....	119
Aziz Zikriyoev , PhD	
Kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatini oshirishda innovatsiya va raqamlashtirish bo'yicha xorij tajribasi.....	129
Kambarova Sh. M. i.f.b.f.d. PhD	

Xalqaro dividend siyosati tajribalarida "S&P 500 dividend aristocrats" amaliyoti va uni milliy fond bozorida qo'llash imkoniyatlari.....	134
Sherkuziyeva Nasiba Abrorovna , dotsent	
Yirik sanoat korxonalarida innovatsion menejmentni joriy etish asosida mehnat samaradorligini oshirish yo'llari	139
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich , i. f. b. f. d. (PhD), dotsent; Saotaliyeva Nozima Isomiddinovna , talaba	
Byudjetdan tashqari mablag'lari samaradorligini oshirishda davlat xaridlarining roli	147
Norov Akbar Ruzimamatovich	
O'zbekistonda sanoat kooperatsiyasi asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish jarayonlari tahlili	151
Egamberiyev Shuxrat Satimbayevich , i.f.f.d.(PhD)	
Aholining tadbirkorlik faolligini oshirishda oilaviy tadbirkorlikning roli	158
Xudayarova Maftuna Shavkatovna , tayanch doktorant	
Elektron tijoratni samarali tashkil etishda raqamli platformalarning yaratilish texnologiyasi	164
Karimova Shirin Zoxid qizi , tayanch doktorant	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish orqali aholi bandligini ta'minlash	168
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanini harakatlantiruvchi omili sifatida	172
Raximbayev Akmal Azatboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
Overview of Environmental Management in Uzbekistan: A Comparative Analysis of Protected Areas and Waste Management.....	177
Mamadjonova Sarvinoz Sharifjonovna , PhD	
Obligatsiyalar bozorining paydo bo'lishi va uning iqtisodiyotga kapital jalb qilishdagi ahamiyati	182
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li , tayanch doktorant	
Iqtisodiy subyektlarga soliq yukini hisoblashning ahamiyati va zarurati.....	186
Abduturovov Jasurbek Nozimjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	195
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Yangi O'zbekiston taraqqiyotida sug'urta munosabatlarini amalga oshirishning ahamiyati va zarurligi.....	199
Abdutarapova Dildora Farxodjon qizi , tayanch doktorant	
Assotsiativ qoidalar va bozor savatlarining tahlili	205
Sh. B. Rajabov; Sadinov Aziz Ziyadullayevich , 3 st year doctoral student	
Mamlakatda davlat soliq xizmati organlari soliq ma'muriyatchiligi faoliyati tahlili.....	210
Tashmuxeimedova Yayra , tadqiqotchi	
Exploring the Integration of Management and Marketing Strategies in Higher Education Institutions: Addressing Crucial Gaps for Enhanced Organizational Performance.....	213
Rakhimova Gulnoza , Teacher	
Особенности научной биографии художника Урала Тансыкбаева (на материале эпистолярного наследия).....	218
Искендир Аккуралай Абдиуалиевна , докторант	
Raqamli iqtisodiyot: milliy iqtisodiyot drayveri	222
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna , kafedra dotsenti; Berdiyeva Janonaxon Jahongir qizi	
Роль цифровизации туристической отрасли в повышении её экспортного потенциала страны	228
Суюнова Фотима Баходир кизи , базовый докторант	
Таргетирование инфляции в Узбекистане: предпосылки применения и первые итоги	233
Рашидов Рахимжон Искандарович , в.и.о доцента; Якубова Шамшинур Шухратовна , к.э.н., доцент, докторант (DSc)	
O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta'minlashda sug'urtaning o'rni	240
Nomozova Qumri Isoyevna , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini takomillashtirishning xorijiy davlatlar tajribalari.....	248
Nazarov Qilich Xolmuradovich , kafedra assistenti	
Bank moliyaviy xavfsizligini ta'minlashda huquqiy mexanizmlarning o'rni	255
Akbarov Behzodhon Ulug'bek o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklarida muammoli aktivlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	262
Do'sanov Doniyor , magistr	

Tijorat banklarida raqamli texnologiyalarni joriy qilish xususidagi ilmiy-nazariy qarashlar	269
N. N. Ro'ziyev	
Exploring the Potential of Islamic Finance in Uzbekistan.....	277
Sattorova Nasiba G'anijon qizi , Teacher	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari faoliyatini tartibga solish tizimining zamonaviy holati.....	284
Murodova Dilnoza Choriyevna , PhD	
Kredit mexanizmini metodologik asoslarini takomillashtirish	288
Gadoyev So'hrob Jumakulovich , mustaqil tadqiqotchi	
Korxonalarda raqamli marketing vositalaridan foydalanish xususiyatlari.....	295
M. A. Saparova , talaba	
Приоритетные направления модернизации системы подготовки туристских кадров.....	299
Очилова Хилола Фармоновна , к.э.н., доцент	
Improving the use of competitive strategies in the management of sewing and knitting enterprises during green development	304
Vafoyeva Dilafruz , Teacher	
O'zbekistonda savdo xizmatlari sohasining rivojlanish tendensiyasi va istiqbollari	311
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li , katta o'qituvchisi, PhD	
O'zbekiston Respublikasida aholini ijtimoiy himoya qilishning zamonaviy statistik usullaridagi tahlili	316
Kutbitdinova Muhayyoxon Inoyatovna , tayanch doktorant	
O'zbekiston to'qimachilik sanoatida CRM strategiyalaridan foydalanish yo'llari	323
Xalilova Nafisa Komilovna , magistrant	
Ko'zi o'z shaxslarni ish bilan ta'minlashni qonunchilik vositasida tartibga solishdagi xorijiy tajriba	327
Usmonov Ziyodulla Ulmas o'g'li , tayanch doktorant	
Оптимизации операционной стратегии и повышение экономического потенциала хлопково-текстильных кластеров	334
Джурбаев Отабек Джурбаевич , доцент кафедры	
Необходимость управления активами и пассивами современными банками Узбекистана.....	341
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Transport logistika xizmatini eksportni takomillashtirishga ta'siri	349
Jumabayeva Akmole Sheraliyevich , magistrant	
Цифровая валюта: возможные последствия вывода из обращения наличных денег	354
Бахромов Мирзаахмад Рустам угли , студент; Абдикаримова Динара Рустамхановна , научный руководитель, д. э. н. (DSc)	
Systematic mapping study of higher education in green development context.....	361
Asqarova Feruza Abdullaevna , Senior Teacher	
O'zbekistonda rekreatsiya turizmini rivojlantirish imkoniyatlari	368
Vayskulov Ramazon Alisher o'g'li , kafedra o'qituvchisi; Shaymanova Nigora Yusupovna , tayanch doktoranti	
Особенности подготовки юных футболистов на этапах начальной подготовки, спортивно – оздоровительном и групп начальной специализации.....	373
Д. К. Исмагилов , кандидат педагогических наук, доцент	
Optimizing Financial Resources Management in Treasury Systems for Sustainable Green Development.....	377
Shodmonkulova Shahlo , PhD student	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional asoslarini takomillashtirishning xorij davlatlar tajribasi	384
Mamatov Sardor Axmatjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Bank tizimida resurs bazasini mustahkamlash yo'llari.....	390
Voxidov Oybek Rozikovich , mustaqil tadqiqotchisi	
Integrating Career-Oriented Communication Competences in English Language Teaching for Future Specialists in Higher Education Institutions: A Catalyst for Green Economy	398
Rajapov Sulaymon Nuraddin Ugli , Teacher	
Tijorat banklari faoliyatida raqamli texnologiyalaridan foydalanish samaradorligini baholash istiqbollari	406
Fayziyeva Muyassarzoda Xancharovna , mustaqil izlanuvchi (PhD)	

QISHLOQ XO'JALIGI NISBIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH

Berkinov Bozorboy
TDIU, iqtisodiyot fanlari doktoi, professor

Qulmatova Sayyora Safarovna
TDIU, PhD

Ruxsatova Rushana O'ktamovna
Termiz davlat universiteti erkin tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada respublika qishloq xo'jalik ishlab chiqarishi rivojlanishi va samaradorligi tahlil qilingan va qishloq xo'jalik nisbiy samaradorligi Rikardian modeli asosida misollarda ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi, qishloq xo'jalik samaradorligi, nisbiy samaradorlik, Rikardo modeli.

Аннотация: В статье анализируется развитие и эффективность сельскохозяйственного производства республики и рассматриваются примеры относительной эффективности сельского хозяйства на основе рикардианской модели.

Ключевые слова: сельскохозяйственное производство, эффективность сельского хозяйства, относительная эффективность, модель Рикардо.

Abstract: The article analyzes the development and efficiency of the republic's agricultural production and examines examples of the relative efficiency of agriculture based on the Ricardian model.

Key words: Agricultural production, agricultural efficiency, relative efficiency, Ricardo's model.

KIRISH

O'zbekiston qishloq xo'jaligi iqtisodiyotning yetakchi va hayotiy tarmoqlaridan biridir, yalpi ichki mahsulotdagi ulushi taxminan 28,5 foizini tashkil qiladi. Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat sanoatida mamlakatimiz iqtisodiyotida band bo'lganlarning umumiy sonining 32 foizi (qariyb 4,2 million kishi)ni tashkil qiladi. Respublikamizning paxta tozalash, to'qimachilik, yengil, oziq-ovqat, kimyo sanoati kabi ko'plab tarmoqlarining rivojlanish istiqbol-lari, iqtisodiy va moliyaviy ahvoli va bu butun sanoat salohiyatining yarmiga yaqini bevosita qishloq xo'jaligiga bog'liq ^[2]. Shu sababli, qishloq xo'jaligining asosiy vazifasi aholini oziq-ovqat, sanoatni esa xom ashyo bilan ta'minlashdan iborat. Qishloq xo'jaligi xom ashyosidan ishlab chiqarilgan oziq-ovqat va sanoat tovarlari iste'mol tovarlarining $\frac{3}{4}$ qismidan ko'prog'ini tashkil qiladi, shunindan, mehnatni ixtisoslashtirish, ilmiy asosda tashkil etish, moddiy va ma'naviy manfaatdorlikni oshirish, chet el texnologiyalari va tajribalarini amaliyotda qo'llash, agrosahani industrial sanoat sohasiga aylantirish, mehnat sharoitlarini yaxshilash va haq to'lashni takomillashtirish orqali mehnat unumdorligini oshirish mumkin ^[3]. Tadqiqotchilar ijtimoiy-iqtisodiy o'sishga ham sohaning rivojlanishi ta'siri muhimligini ta'kidlaydilar, masalan, FAO tadqiqotchilari qishloq xo'jaligidagi iqtisodiy o'sishning bir foizi umumiy qashshoqlik darajasining 1,5 foizga qisqarishiga teng ekanligini ko'rsatishdi ^[4].

Hozirda sohani barqaror rivojlantirish va modernizatsiya qilish mamlakatimizda ham aholi farovonligini oshirishga qaratilgan asosiy ustuvor yo'nalishi hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020 – 2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF–5853-son Farmonida qishloq xo'jaligida ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish, yer va suv munosabatlarini takomillashtirish, qulay agrobiznes muhitini va yuqori qo'shilgan qiymat zanjirini yaratish, kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash, sohaga bozor mexanizmlarini, axborot- kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish, shuningdek, ilm-fan yutuqlaridan samarali foydalanish hamda kadrlar salohiyatini oshirish masalalari ko'rsatib o'tildi ^[1].

ADABIYOTLAR TAHLILI

Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishi iqtisodiy samaradorligini turli usullari bilan talqin qilinadi. Tadqiqotchilar tomonidan qishloq xo'jalik ishlab chiqarishi iqtisodiy samaradorligining mohiyati va tabiati, xo'jalikning xususiyatlari, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish bo'yicha ishlar ko'rib chiqilgan. Zamonaviy iqtisodiy nazariyaning asoschilaridan biri A. Smit sanoat ishlab chiqarish samaradorligini mehnat taqsimoti zarurati bilan bog'lagan [5]. V. A. Dobrinin, O. S. Libkind, K. L. Obolenskiy va boshqa olimlar qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining samaradorligini har bir gektar yerdan yetishtirilgan mahsulot birligiga moddiylashtirilgan mehnat sarflagan holda maksimal mahsulot miqdorini olish bilan bog'liq ijtimoiy munosabatlarni aks ettiruvchi siyosiy iqtisodiy kategoriya sifatida qaraganlar [6–8].

Y. Novikov fikricha, qishloq xo'jaligi korxonalari samaradorligini aholi jon boshiga har bir gektar yerdan kerakli assortimentdagi oziq-ovqat va xom ashyo ishlab chiqarishni muntazam ravishda oshirish bilan ko'rsatish mumkin [9]. Qishloq xo'jaligi mehnat unumdorligi va yerning unumdorligini va normal atrof-muhit sharoitlarini saqlash uchun barcha resurslardan oqilona foydalanish bilan mahsulot birligiga xarajatlarni kamaytirish asosiy o'rinda turadi. T. Saxlanova qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining samaradorligi uning ishlab chiqarish omillari bo'lgan barcha resurslaridan foydalanish samaradorligiga bog'liqligini ko'rsatdi [10]. G. Ivanov qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining samaradorligi agrosanoatda qishloq xo'jaligi korxonalarining yangi muhitini shakllantirish bilan kuchaytirishdir deb ta'kidlaydi [11]. Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarishi iqtisodiy bahoga ega yer, kapital, mehnat va tadbirkorlik qobiliyati resurslaridan foydalanish samaradorligiga bog'liq. Qishloq xo'jalik mahsulotlari bozorida qishloq xo'jaligi yer asosiy ishlab chiqarish vositasi sifatida, tuproq, iqlim va ob-havo sharoitlariga bog'liqligi (qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining mavsumiyligi), qishloq xo'jaligida ish davri va ishlab chiqarish davri o'rtasida tafovut mavjudligi, qishloq xo'jaligi mahsulotlari keyingi ishlab chiqarish jarayonida qo'llanilishi, qishloq xo'jaligi mahsulotlariga bo'lgan talabning narxlarning egiluvchanligi, mahsulot ishlab chiqaruvchilarning ko'p bo'lishi kabi xususiyatlari yuqori raqobat uchun sharoit yaratadi. Qishloq xo'jaligi xalq xo'jaligining boshqa tarmoqlariga nisbatan qayd etilgan xususiyatlari tarmoqning moddiy-texnika bazasini shakllantirish, ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish, ulardan foydalanishning iqtisodiy samaradorligini aniqlashda har tomonlama tahlil qilish va hisobga olishni talab qiladi.

METODLAR VA USLUBLAR

Texnologik samaradorlik deganda ishlab chiqarishni kengaytirish jarayonida resurslardan foydalanish darajasi tushuniladi.

Iqtisodiy samaradorlik ma'lum ishlab chiqarish effekti mavjudligida ifodalangan ishlab chiqarish munosabatlarini amalga oshirish darajasini bildiradi.

Ijtimoiy samaradorlik aholi turmush darajasini oshirishga qaratilgan ma'lum darajadagi ijtimoiy rivojlanish va ekologik samaradorlik ishlab chiqarish birligining optimal xarajatlarida olingan oziq-ovqat bilan odamlarning ijtimoiy ehtiyojlarini maksimal darajada ta'minlash, tuproq unumdorligini va atrof-muhitni qayta ishlab chiqarish uchun sharoitlarni to'liq saqlashni bildiradi. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligi energiya resurslaridan oqilona foydalanish shakli sifatida, energiya narxlarining doimiy o'sishi bilan asoslanadi [12]. Qishloq xo'jaligida samaradorlikni oshirish yo'llarini belgilash ishlab chiqarish hajmining o'sishini belgilovchi intensivlashtirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlashga qaratilgan [13]. Umuman olganda, qishloq xo'jalik ishlab chiqarishining samaradorlik darajasi turli xil omillarga tabiiy-iqlim sharoitlari, xodimlarning malaka darajasi, ishlab chiqarilgan mahsulotlarga bo'lgan talab va sohani yuqori malakali kadrlar bilan ta'minlashga bog'liq. Shuningdek, qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida mahsulotlarini bozorda sotish samaradorligi holatida ham ko'rib chiqiladi.

D. Rikardo samaradorlikni iqtisodiy kategoriya sifatida o'rganishni taklif qilib, samaradorlikni natijalarning ma'lum xarajatlarga nisbati sifatida ko'rib chiqdi. Uning nazariyasiga ko'ra, biron bir mamlakat yoki xo'jalik yurituvchi subyekt agar biror tovarni yoki xizmatlarni boshqa mamlakatlarga qaraganda nisbatan past imkoniyat narxida ishlab chiqarishi hamda yetkazib berishi mumkin bo'lsa, ushbu tovarlarni ishlab chiqarishda nisbiy ustunlikka ega deb aytiladi. Bunda ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilishning bir nechta variantlari orasida tanlov qilishda tahlil qilish uchun hal qiluvchi omil sifatida imkoniyat narxi olinadi. Bu mamlakatlar samaradorligini nisbiy kattalik bo'yicha baholash uchun ishlatiladi, chunki resurslar cheklangan va shuning uchun ular o'zlari nisbiy ustunlikka ega bo'lgan tovar va xizmatlarni ishlab chiqarishga kirishishlari kerak [14]. Bu nazariyani qishloq xo'jalik ishlab chiqarishiga tadbqiq qilib, qishloq xo'jalik ishlab chiqarishi nisbiy samaradorligini tahlil qilib ko'raylik. Qishloq xo'jaligi nisbiy samaradorligi- bu alohida xo'jalik yurituvchi subyektning bitta mahsulot birligi uchun boshqa mahsulotlarning maksimal birliklarini ishlab chiqarish qobiliyatidir. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining imkoniyat tannarxini minimallashtirish o'sha hududga muhim afzallik beradi. Shuningdek, qishloq xo'jalik ishlab chiqarishida yer qiymatlariga asoslangan Rikardian yondashuvi olinadi. Masalan, iqlim zonalarini bo'yicha ekin-maydonlarining gektariga yer qiymatining variantini ko'rsatish uchun Rikardian modeli

ishlab chiqilgan [15–17]. Shunga ko'ra, Rikardian yondashuvi ekologik omillar ta'sirida sof daromad yoki yer qiymatining pasayishi kabi iqtisodiy yo'qotishlarni o'lchash yo'li bilan moslashishni hisobga oladi.

Mamlakat ishlab chiqarishida nisbiy samradorlikni aniqlash ko'rsatkichi (RCA- Revealed comparative advantage)dan foydalaniladi. Agar mamlakatda ishlab chiqarilgan mahsulot eksportining barcha mahsulotlar umumiy eksportiga nisbati butun dunyo bo'yicha bir xil nisbatdan oshsa, bu mahsulot bo'yicha aniqlangan nisbiy ustunlikka ega deb aytiladi. RCA Rikardo nazariyasiga ko'ra, o'ziga xos qarorlari mahsuldorlikdagi nisbiy farqlari bilan boshqariladi. Bunday mahsuldorlik farqlarini kamaytirish qiyin bo'lsa-da, RCA ko'rinishdagi farqlarni "oshkor qilish" uchun savdo ma'lumotlari yordamida aniq hisoblanishi mumkin [18].

Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi nisbiy samradorlikni aniqlash ko'rsatkichi RCAni tatbiq qilsak, u quyidagicha hisoblanadi:

$$RCA_{Ai} = \frac{\frac{x_{Ai}}{\sum_{j \in P} x_{Aij}}}{\frac{x_{Vi}}{\sum_{j \in P} x_{Vij}}}$$

Bu yerda:

P – barcha yetishtirilgan qishloq xo'jalik mahsulotlari (icP),

x_{Ai} – A hududda yetishtirilgan qishloq xo'jalik mahsulotlar savdosi,

x_{Vi} – mamlakatimizda barcha yetishtirilgan i mahsulotlar chetga savdosi,

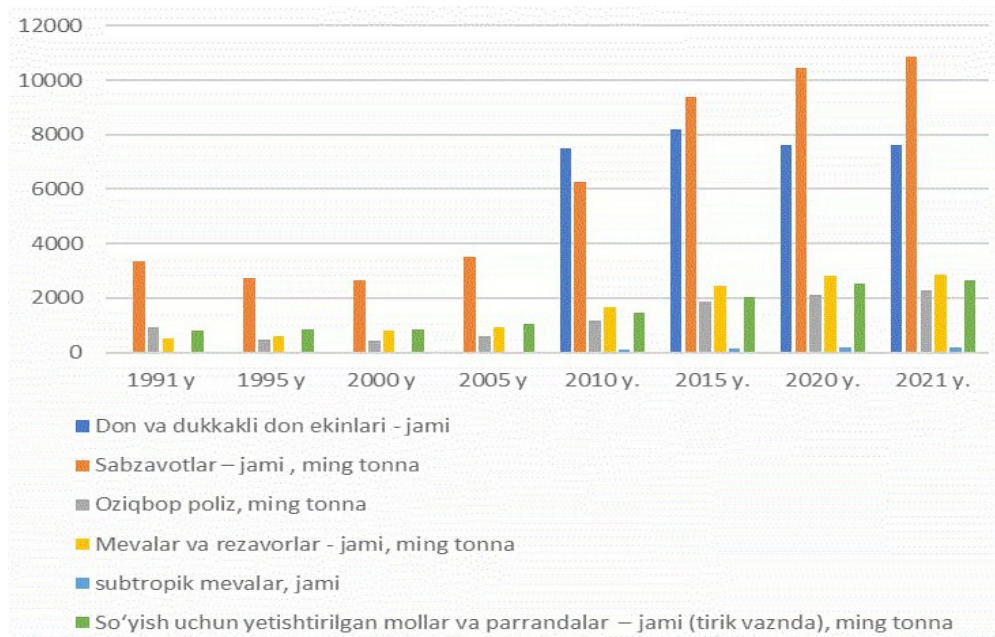
$\sum_{j \in P} x_{Aij}$ – A hududning jami savdosi (etishtirilgan P dagi j mahsulotning barcha turi)

$\sum_{j \in P} x_{Vij}$ – mamlakatimizda yetishtirilgan jami mahsulotlar (etishtirilgan P dagi j mahsulotning barcha turi)

NATIJALAR

Respublikamizda qishloq xo'jaligida bug'doy, paxta, sholi, arpa, kartoshka, yem-xashak ekinlari ko'proq yetishtiriladi, shuningdek, dukkakli va moyli, dorivor ekinlar ekish-maydoni kengaymoqda. Chorvachilikda – qoramol (sut va go'sht) va parranda yetishtiriladi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi 364,5 trln so'mni (o'sish–3,6 foiz) tashkil etib, tarmoqdagi o'sish poliz ekinlari(5,9 foiz), don (4,7 foiz), kartoshka (4,7 foiz), meva va rezavor (4,6 foiz), uzum (3,9 foiz) mahsulotlari hisobiga ta'minlandi (1-jadval).

Qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirish hosildorlik ko'rsatkichlarini olib qarasak, agrotexnologiya jarayonlarini takomillashtirish asosida ekinlar asosiy turlari bo'yicha hosildorlikning oshishi ta'minlandi(1-rasm). 2017–2019-yillarda respublikada yetishtiriladigan oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish hajmlarini yanada oshirish va nomenklaturasini kengaytirish bo'yicha tizimli chora-tadbirlarning amalga oshirilishi tufayli kartoshka yetishtirish 3143,8 ming tonnadan 3285,6 ming tonnagacha oshdi,

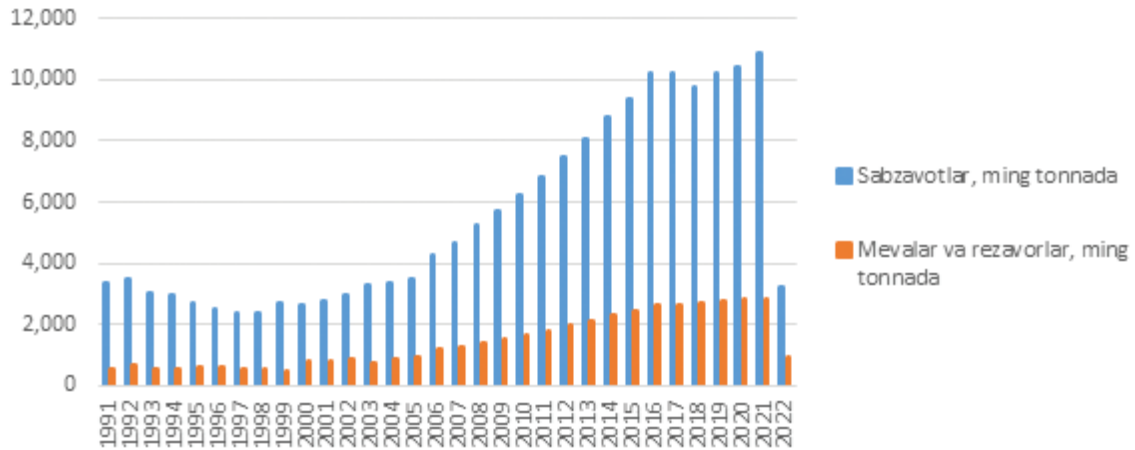

1 -rasm: Qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirish diagrammasi

2021-yilda sabzavot yetishtirish hajmi 10850,2 ming tonnani tashkil qildi (2020-yilga nisbatan o'sish sur'ati 101,04 foizni tashkil yetdi). 2017–2021-yillarda moyli ekinlardan kunjut ishlab chiqarish hajmi 12,8 ming tonnadan 15,7 ming tonnagacha oshdi, masxar yetishtirish 8,9 tonnadan 5.6 ming tonnaga kamaydi.

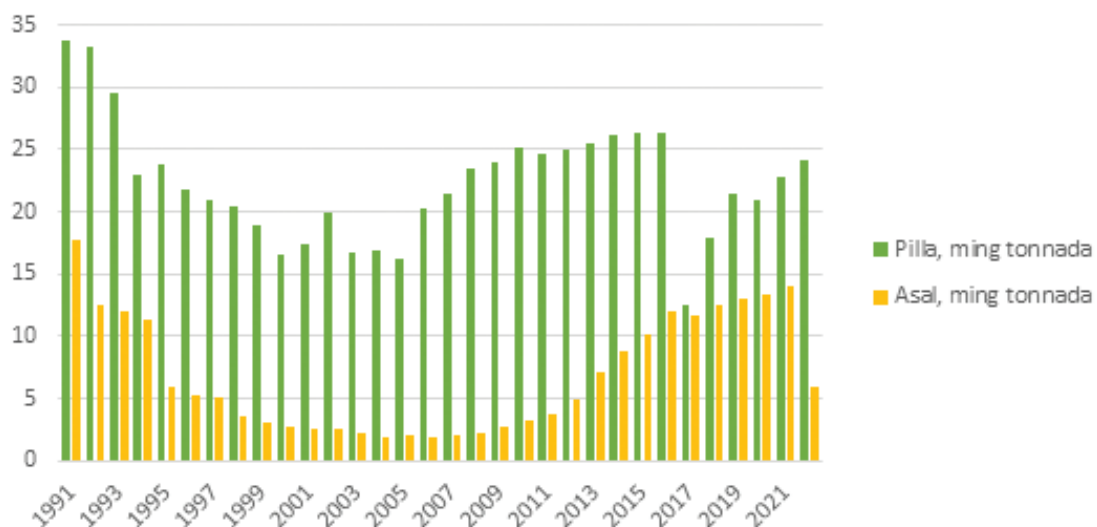
Meva va sabzavotlarni yetishtirish 1991 yildan 1997 yilgacha kamayganligini, 1998-yildan keyin yetishtirish hajmi ortganligini kuzatish mumkin. Meva-sabzavotchilikni tubdan takomillashtirish va rivojlantirish bo'yicha 2019-yil 14-martdagi qabul qilingan qaror natijasida meva va rezavorlar 2020-yilda 2018-yilga nisbatan 2753 ming tonnadan 2852,6 ming tonnaga oshdi (2-rasm).

2-rasm: 1991–2021-yillarda meva va sabzavotlar hosildorligi

Pilla yetishtirish 1991 yildan 2002-yilgacha davrda kamaygan, 2003-yildan 2015-yilgacha yetishtirish hajmi ortganligini 2017-yil 2016-yilga nisbatan 13,87528 ming tonna kamayganligini kuzatishimiz mumkin. Shuningdek, 2017-yildan boshlab yana pilla yetishtirish ortib borgan, jumladan, 2021-yilda 2017-yilga nisbatan 11,74987 ming tonnaga oshgan.

Asalchilik sohasida ham hosildorlik ipakchilik bilan bir xil darajada o'zgarganligini va bu sohalarga e'tibor qaratilgan so'ng oshganligini ko'rish mumkin(3-rasm). 2017–2019-yillarda qishloq xo'jaligi chorvachilik ulushi 43,8 foizdan 49,8 foizga oshdi. Chorvachilik tarmog'i salohiyatini yanada oshirish chora-tadbirlarining izchil amalga oshirilayotgani ichki iste'mol bozorini go'sht va sut mahsulotlari bilan to'ldirishga xizmat qildi. Qoramollar soni 2017-yildagi 12414,7 ming boshdan 2019-yilda 12968,3 ming boshga, qo'y va yechkilar 20680,5 ming boshdan 21986,0 ming boshga, qushlar 71343,4 ming boshdan 93132,3.e. barobarga ko'paydi. Shu munosabat bilan shu davrda tirik vaznda go'sht yetishtirish hajmi 2017-yildagi 2281,1 ming tonnadan 2019-yilda 2465,0 ming tonnaga, sut 10083,2 ming tonnadan 10710,8 ming tonnaga, tuxum 6605,5 mln. gacha 7757,4 mln. O'zbekiston qishloq xo'jaligida klaster ishlab chiqarish usuli keng joriy yetildi, bu qishloq xo'jaligi xom ashyosini qayta ishlash va bozorga tayyor mahsulotlar yetkazib berishni ta'minlaydi¹.

3-rasm: 1991–2021-yillarda meva va sabzavotlar hosildorligi

1 O'zbekiston davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida

Respublika hududlari sharoitlarini hisobga olgan holda ekinlarni yetishtirish nisbiy samaradorligi bo'yicha quyidagilarni ko'rib o'taylik. Nisbiy samaradorlik orqali barcha ishtirokchilar o'zaro hamkorlik yoki savdodan foyda olishlari mumkin. Rikardo nazariyasiga ko'ra, mamlakatimiz hududlari o'rtasida iqlim va yer zonalar bo'yicha tafovutlar bor ekan, har bir hudud nisbiy samaradorlikka ega bo'ladi. Ya'ni qishloq xo'jalik ishlab chiqarilishida har bir hududda ishlab chiqarilishi boshqa mahsulot ishlab chiqarishdan ko'ra kamroq xarajatlar bilan yetishtiriluvchi qishloq xo'jalik mahsuloti mavjud bo'ladi.

A va B hududlarda 1 tonna bug'doy va paxta ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan resurslar sarfini ko'raylik.

2-jadval: Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi qiyosiy ustunliklar(ishlab chiqarish xarajatlari so'mda)

Hududlar	Bug'doy	Paxta
Hudud – A	10	16
Hudud-B	40	25

Shunday qilib, tahlilga ko'ra ikkala hudud ham bug'doy va paxta ishlab chiqarish uchun faqat o'z resurslarining yarmidan foydalanadi. Shunday qilib, A hudud 20 tonna bug'doy va 12,5 tonna paxta ishlab chiqaradi, B hudud esa 5 tonna bug'doy va 8 tonna paxta ishlab chiqaradi.

3-jadval: Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi nisbiy ustunliklar(ishlab chiqarish va iste'mol qilish)

Hududlar	Bug'doy	Paxta
Hudud – A	20	12.5
Hudud –B	5	8
Jami	25	20.5

Bug'doy va paxta yetishtirishda "A hudud" ning mutlaq ustunligini hisobga olgan holda, ammo u bug'doy ishlab chiqarishda qiyosiy ustunlikka ega, chunki u "B hudud" tomonidan ishlab chiqarilgan bug'doyning 4 baravar ko'p ishlab chiqarishi mumkin, ammo ishlab chiqarish haqida gap ketganda paxta yetishtirish A hudud B hududdan atigi 1,56-marta oldinda.

A hudud bug'doy ishlab chiqarishda o'zining nisbiy ustunligidan foydalanishga tayyor bo'lganda va ishlab chiqarishni 20 donadan 30 tonnagacha bug'doyini ko'paytirganda, faqatgina 300 birlik resurslardan foydalangan va paxta yetishtirishda 100 ta resurslardan foydalanish mumkin. Shu bilan birga, B hudud paxta ishlab chiqarishga ixtisoslashgan va uni ishlab chiqarish uchun barcha resurslaridan foydalanadi va 16 tonna paxta ishlab chiqaradi. Endi bug'doyning ham, paxtaning ham umumiy hosili hajmi o'sganligini ko'rish mumkin.

4-jadval: Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi qiyosiy ustunliklar(ixtisoslashtirilgan ishlab chiqarish)

Hududlar	Bug'doy	Paxta
Hudud – A	30	6.25
Hudud -B	0	16
Jami	30	22.5

Bu nafaqat mahsulot ishlab chiqarish hajmi oshganligini, haqiqatan ham har ikki hudud ham savdoning afzalliklaridan foydalanishlari mumkinligini isbotlamoqda. A hududda keyingi iste'mol 6,5 tonna bug'doyini 6,5 tonna B hududda yetishtirilgan paxtaga almashtiradi(5-jadval).

5-jadval: Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi qiyosiy ustunliklar (ixtisoslashtirilgan qayta ishlab chiqarish)

Hududlar	Bug'doy	Paxta
Hudud – A	23.5	12.75
Hudud B	6.5	9.5
Jami	30	22.5

Ixtisoslashuv va savdodan keyin iste'molning o'sishini 6-jadvalda ko'rish mumkin.

6-jadval: Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishidagi qiyosiy ustunliklar(iste'molning o'sishi)

Hududlar	Bug'doy	Paxta
Hudud – A	3.5	0.5
Hudud B	1.5	1.5

XULOSA VA TAKLIFLAR

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida Rikardian modelida 2 ta holat qaraladi. Birinchisi doimiy miqyosdagi daromadlar ya'ni, tovar ishlab chiqarishda ma'lum miqdordagi resurslardan foydalaniladi va miqyosda o'sish yoki pasayish bo'lmaydi. 2-si har bir hudud ikkita tovardan birini ishlab chiqarishda nisbiy ustunlikka ega, ya'ni ular uni boshqa huduga nisbatan kamroq imkoniyat xarajati bilan ishlab chiqarishi mumkin. Rikardian modelining birlamchi xulosasi shundan iboratki, agar bir hudud ikkala tovar ishlab chiqarishda mutlaq ustunlikka ega bo'lsa ham, savdodan ikkalasi ham foyda ko'radi. Nisbiy ustunlikka ega bo'lgan mahsulotni ishlab chiqarishga ixtisoslashgan holda, har bir hududda umumiy samaradorlik va ishlab chiqarish hajmini oshadi.

Mamlakatimiz hududlarida ishlab chiqilgan qishloq xo'jalik mahsulotlari savdosining barcha mahsulotlar umumiy savdosiga nisbati butun mamdakat bo'yicha birdan oshsa, A hudud ma'lum mahsuloti bo'yicha aniqlangan nisbiy ustunlikka ega deb aytiladi. Agar bir hudud ma'lum bir mahsulot bo'yicha aniqlangan qiyosiy ustunlikka ega bo'lsa ($RCA > 1$), u ushbu mahsulotni mamlakat o'rtacha darajasida yoki undan pastroq ishlab chiqaradigan va savdo qiladigan hududga nisbatan raqobatbardosh ishlab chiqaruvchi va eksport qiluvchi hisoblanadi va mahsuloti bo'yicha nisbiy ustunlik aniqlangan hudud ushbu mahsulot bo'yicha eksport kuchiga ega deb hisoblanadi. Mahsulot uchun hududning RCA qiymati qanchalik yuqori bo'lsa, uning bu mahsulotdagi eksport quvvati shunchalik yuqori bo'ladi.

Bundan ko'rinib turibdiki, respublika qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida ham hududlarda resurslar va xarajatlarga ko'ra nisbiy samaradorlikni ko'rib, ekinlar ekish va qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirishni yo'lga qo'yish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020 – 2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF–5853-son Farmoni
2. Дарья Ильина. Реформирование сельского хозяйства в Узбекистане. Институт прогнозирования и макроэкономических исследований. <https://ifmr.uz/publications/articles-and-abstracts/agriculture>.
3. Қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти ва менежмент. Ўқув қўлланма / Ў.П. Умурзоқов, А.Ж. Тошбоев, Ж. Рашидов, А.А. Тошбоев Масъул муҳаррир: академик Ғуломов С.С. Ўз.Р Олий ва ўрта таълим вазирлиги. –Т.: "ИҚТИСОД-МОЛИЯ", 2008й. –264 б.
4. ФАО. Аналитический доклад "Положение дел в области продовольствия и сельского хозяйства: инвестирование в сельское хозяйство ради улучшения будущего" Продовольственная и сельскохозяйственная Организация Объединённых наций Рим, 2012 г.
5. А.Смит. Исследование о природе и причинах богатства народов: монография. Книги 1–3. Диект медиа. 2014, стр. 442.
6. Оболенский К.Л. Экономическая эффективность сельскохозяйственного производства (теория и практика). – М.: Экономика, 1974. – 246 с.
7. Либкинд А.С. Эффективность сельскохозяйственного производства. Экономико-статистические методы анализа. – М.: Статистика, 1976. – 361 с.
8. Экономика сельского хозяйства / В.А. Добрынин, А.В. Беляев, П.П. Дунаев [и др.]; под ред. В.А. Добрынина. – М.: Высшая школа, 1999. – 476 с.
9. Новиков Ю. Н. Методика расчета экономической эффективности // Экономика и управление. 1996. № 1. С. 10–13.
10. Сахланова Т. Т. Методические аспекты оценки и повышения эффективности сельскохозяйственного производства // Управление экономическими системами: Электронный научный журнал. Кисловодск:

- Кисловодский институт экономики и права, 2011. № 33. С. 8–37
11. Водяников В. Т. Методы оценки уровня эффективности использования энергоресурсов в сельском хозяйстве // Вестник ФГОУ ВПО МГАУ. 2012. № 1. С. 85–89.
 12. Иванов Г.И. Экономическая сущность и понятийный аппарат эффективности агропромышленного комплекса // Ученые записки Крымского федерального университета имени В.И. Вернадского. Экономика и управление. – 2018. – Т. 4 (70), № 2. – С. 34–42
 13. Эффективность сельскохозяйственного производства (методические рекомендации) /Под ред. И.С. Санду, В.А. Свободина, В.И. Нечаева, М.В. Косолаповой, В.Ф. Федоренко. – М.: ФГБНУ “Росинформагротех”, 2013. – 228 с.
 14. L., G. (2021). Mathematical methods for Economic analysis. <https://bookdown.org/praxeolab/mathematics-for-economics/chapter1.html>
 15. R. Mendelsohn. The impact of climate change on agriculture in Asia J. Integr. Agri., 13 (4) (2014), pp. 660–665, 10.1016/S2095–3119(13)60701–7
 16. 1658–077X, <https://doi.org/10.1016/j.jssas.2018.02.006>.
 17. Lau, Lawrence & Yotopoulos, Pan. (1971). A Test of Relative Efficiency and Application to Indian Agriculture. American Economic Review. 61. 94–109.
 18. Neralic, Luka. (2001). Relative Efficiency of Agricultural Production in County Districts of Croatia. Mathematical Communications. 111–119.
 19. INSTAD. <https://unctadstat.unctad.org/EN/RcaRadar.html>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

«Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.